

CSILLAG ERŐD – KOMÁROM - NEMZETKÖZI MŰVÉSZETI KÖZPONT
tervpályázati leírás

1. NEMZETKÖZI KORTÁRS MŰVÉSZETI FÓRUM és MŰTEREM PROGRAM
(artist-in-residence /residency program)

- kurátori alapvetések -

A komáromi Csillag Erőd kiválóan alkalmas a nemzetközi kortárs képzőművészeti fórum létrehozására. A város földrajzi elhelyezkedése alkalmassá teszi egy Graz, Bécs, Pozsony, Prága Budapest, Ljubljana, Zágráb városok metszéspontjában lévő, könnyen megközelíthető, regionális kulturális központ kialakítására.

Az erőd programját nemzetközi szakmai kuratórium tanácsadásával 3-5 évre meghívott művészeti igazgató alakítja. A program alapja a nemzetközi műterem program, amelynek keretében egyszerre 6-10 művész /művészeti szakember meghatározott időszakot (1-3 hónap) tölt az **erőd** lakás és munkateret egyesítő műtermeiben. A művészeket /művészeti szakembereket nemzetközi szakmai zsűri hívja meg, illetve választja ki meghívásos vagy nyílt pályázat alapján. A rezidensek munkáinak bemutatására lehetőség nyílik a kiállítóterben, előadóteremben illetve az **erődön** belül kialakítandó „szoborparkban”. A program kihasználja az erőd építészetében rejlő lehetőségeket a történelmi épületben és az új épületekben egyaránt. Így például a kibontott lőrések camera obscura jelenséget produkálnak a belső terekben, amit az adott helyszínre készült művészeti projektekben is alkalmazni lehet illetve alapja lehet kollektív programszerű együttműködésnek, művészeti pályázatoknak. Hasonlóképpen az újonnan épülő pavilon / szállásépület külső emeleteságy-csipkegallérija átmeneti szállás funkciója mellett installációk és kiállítások helyszínékként is működhet.

Az **erőd** művészeti vezetése a műterem programhoz szorosan kapcsolódó, arra épülő szakmai programot alakít ki. A műtermekbe meghívott művészek /művészeti szakemberek rezidencia idejük alatt workshopokat, szemináriumokat vezetnek, illetve ezek szervezésébe kapcsolódnak be. Ezen események az egyes művészeti technikák megismerésétől a kortárs művészeti diskurzus elméleti és gyakorlati kérdéseinek megvitatásáig terjedhetnek. A program évi 2-3, nagyobb közönség számára nyitott tematikus rendezvényekben, fesztiválokban (többek között nyári egyetem, művésztelep, konferencia) teljeseedik ki.

Az **erőd** művészeti programja követi a kortárs művészet és kultúra aktuális áramlatait és olyan fórumot hoz létre, amely ezen irányzatok és jelenségek megvitatására szolgál. Célkitűzése, hogy a kortárs művészet szereplőit a társadalmi felelősségvállalás meghatározó szereplőiként juttassa szóhoz, és ezért a program helyi és nemzetközi szinten egyaránt a szakmai szereplőkkel és a nagyközönséggel folytatott dialógusra épül.

Meghatározó cél, hogy az **erőd** a kortárs művészetek nyitott nemzetközi találkozóhelyeként működjön és a hagyományos művészeti műfajokon túl - festészet, szobrászat, grafika, fotó - a transzdiszciplináris megközelítés, vagyis más művészeti területek módszereinek alkalmazása is megjelenjen. Képzőművészek mellett olyan társterületek képviselőinek bevonására is épül a program, amelyek meghatározzák a kortárs kultúráról való gondolkodást, így a társadalomtudományok, művészetelmélet, performansz, építészet, design, film stb.

Az **erőd** programjának elindításához és az első három év finanszírozásához egy alapítvány járul hozzá, melynek egyik alapvető célkitűzése a régió kultúrájának támogatása.

lettországi rezidensház

2. ÉPÍTÉSZEZET

2.1 Addíciós alapelv

A fegyvertervezők legfőbb törekvése az volt, hogy a puskával minél gyorsabban lehessen tüzelni. Ez a szándék vezetett az 1830-as években az első hátultöltő puská megszületéséhez, mely már a kezdeti időszakban is egy perc alatt 5 lövést tudott leadni. De még ez sem volt kielégítő, ezért a kutatás és a kísérletezés folytatódott. A következő lépés az ismétlőpuska előállítás volt 1860-ban; Spencer karabélyába 7 puskájába 10 töltényt lehetett betölteni. Ezeknek a fegyvereknek már igen nagy volt a tűzgyorsasága, de a katonák ezzel sem érték be. és megszülettek az első kezdetleges golyószórók. Az amerikai polgárháborúban huszonöt csöves lövőgépek tűntek fel, melyek az akkori fogalmak szerint borzalmas tüzet zúdítottak az ellenségre. Kéziróval történt a töltés és az elsütés, míg csak 1883-ban Maim Hiram fel nem találta a teljesen önműködő géppuskát, mely 500-600 lövést adott le egy perc alatt. Az osztrák-magyar hadseregben 1907-ben Schwarzlose osztrák szerkesztőnek sikerült egy vízűtéses, jó minőségű géppuskát előállítania, mellyel megkezdték a gyalogezerdek felszerelését. A lovasságra csak 1911-ben került sor, azonban nem minden ezred kapott géppuskát, hanem csak a két ezredből álló lovasdandár. Így a 16 közös huszárezred közül csak 7 ezrednek, a 10 honvéd huszárezred közül csak 4 ezrednek volt géppuskás osztaga 4-4 géppuskával.

A komáromi Csillag Erődöt az 1850-70-es esztendőkből építették kőből és téglából, tetejét földdel takarták. Már megszületésekor túlhaladt rajta a kor hadászati technológiája, komoly harcászati szerepet soha nem kapott. Ma érthetetlen, természetellen összenőtt idegen tárgyként fekszik előttünk. Csodáljuk hiábavalóságát, természetazonos hallgatagságát. Érinthetetlen. Hiába próbálnánk átalakítani, újraformálni - soha nem költözött bele az élet, örökre élettelen tárgy marad. Élettelen, de csodálatos, lakható, mítikus, sejtelmes. Akkor marad meg nekünk ilyennek, ha nem kezeljük házként, csak megközelíthető, oltalmazó, berendezhető helyként. Akkor őrizhetjük meg sajátos némaságát, ha lakhatóvá tevő eszközeinkkel megmaradunk alkalminak és esetlegesnek, idegennek és kívülállóknak nem próbáljuk megérteni az érthetlent és nem próbáljuk megközelíteni az érinthetlent. És ez a fajta tisztelettudó udvariasság nem korának szól, hanem egyedülállóságának.

Pályázati tervünk helyi érzéseink átmentésére született. Tudatosan kerestünk olyan építészeti megfogalmazást a programtervben foglaltak kielégítésére, melyeknek kizárólagos célja a működőképesség tétel. Épített elemeink olyan segédeszközök, melyek megfelelő pontokon életet visznek az élettelen testbe. Protézisek: formailag idegenek, önállóságukkal, átgondolt szerkezeteikkel, használatukkal élővé teszik a házként soha meg nem született. Bármikor megszüntethető, kiemelhető tárgyak, melyeknek erénye a racionalitás, a működőképesség és nem az örökkévalóság.

2.2 Funkcionális alapelemek (vonatkozó tervlapok: <CSE00)

2.2.1 Bejárati objekt (vonatkozó tervlapok: <CSE06)

A déli, város felé eső irány főiránynak tekinthető a megközelítést tekintve. Ide kerül a bejárati rámpa. A felfezetés-bevezetés szándékoltan nem tengelyes és – bár bekezdőben ez könnyen megtehető lenne - nem nyitottunk új bejáratot a középső, déli bástyán. A rámpa elsődleges feladata a négy méteres magasság áthidalása. Másodlagosan a kialakuló kiszögellés pihenőjében elhelyezhető olyan vászonfelület, mely megfelelően figyelemfelkeltő a város felől érkezőknek és egyben kijelöli a bejárat helyét, információval szolgálhat az erőd aktuális rendezvényeivel kapcsolatban. A törtvonalú megközelítés lehetővé teszi, hogy az érkező – nézőpontjának kimoogatása által - előzetesen átláthassa a területet és mozgásban érzékelve a megközelítendő erődöt állassa annak méreteit, térbeli összefüggéseit. A fal tetején a megérkezés pillanatában áttekinthető a terület elrendezése, a közlekedési összefüggései. A bejárati rámpa után közvetlen lefelé induló rámpán jutunk el a déli bástyában berendezett történeti kiállításig, ahol eligazítást kaphatunk, jegyet vásárolhatunk.

2.2.2 Központi épület (vonatkozó tervlapok: <CSE01)

A belső erőd falai között kapnak helyet a művésztelen közösségi terei, látogató forgalom számára megnyitott terei, időszakosan működő műteremhelyiségei, kiállítóterei, üzemeltetési funkciók melyek koncentrált elhelyezkedésük által egymást kiegészítő funkcióként a terület centrumában ideális elhelyezésük.

Az elhelyezett funkciók programtervben előírányzott méretüknél fogva legtöbb esetben az erőd falai által determinált helyiségek alapterületeinek megfelelő nagyságúak. A kisebb alapterületet igénylő helyiségeknél az erődépület történeti falszerkezeit sértetlenül hagyva a kiegészítő funkciók járható, bútorszerű, boltvállmagas, jellemzően szabadonálló elemekben kerültek elhelyezésre. Körbejárhatóságuk által a boltzatos terekben szabadon átlátható az eredeti térkialakítás.

Egyes helyiségek a használatnak megfelelően flexibilis kialakításúak. Ezt mobil variábilis bútorzattal tesszük lehetővé, melyek segítségével könnyen átrendezhetőek a helyiségek. (vonatkozó tervlapok:)

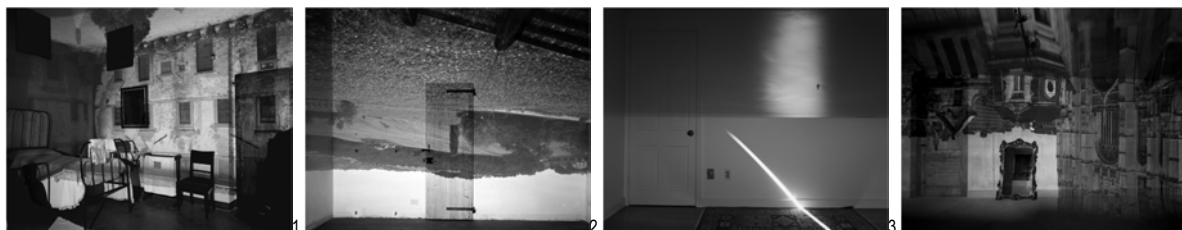

camera obscura jelenség az épületben

kibontott lőrészek

A közlekedőfolyosó eredeti lőréseit kibontjuk és tolható zsalugáterrel tesszük lerekeszthetővé megadva ezáltal a folyosó természetes megvilágíthatóságának lehetőségét. A megnyitott lőrések a camera obscura elv alapján a szoborpark megfelelő részletének fordított képét jelenítik meg a folyosó áttelenséges oldalán fényvisszaverő festéssel kialakított felfogó felületeken.

A jelenség lehetőséget ad speciális képzőművészeti projektek létrehozására, programszerű művészeti akciók kiindulópontja lehet, esetlegesen a művészeti pályázatának helyre szabott alapjául szolgálhat.

ABELARDO MORELL - Camera Obscura 1 - Castle Courtyard in Bedroom, Umbertide, Italy, 2000 | 2 - Umbrian Landscape in Empty Room, Umbertide, Italy, 2000 | 3 - Sunrise Over the Atlantic Ocean July 14th - 5-20AM to 7-00 AM Rockport, Massachusetts, 2006 | 4 - Antwerp and Cathedral in Empty Room With Mirror, Belgium, 2006

A belső erőd falai a háború utáni válaszfalazás bontása és falszerkezeti javítások után vékonyvakolatot kapna, mely kiemeli a falszerkezetek, boltzatok téglastruktúráját. Az eredeti méretükben meghagyott, felújított nyílászárók által a belső megvilágítási értékek határérték körüliek, ezért a belső felületképzés fehér falfestés: a boltzott mezőkben diszperziós festés, a boltváll alatti részeken az igénybevételnek megfelelően mosható olajfestés javasolt. A világosszürke ipari padlóburkolat egységes és semleges járófelület-kiképzést ad az egész épület vonatkozásában. A belső falfelületek alapot adhatnak különböző térbeli grafikai projektekhez időszakos, átfesthető, könnyen eltüntethető felületként. Ez a műfaj speciális workshopok keretén belül sajátos módon összehangolhatná a grafika és a belsőépítészet határterületeit.

mélygarázs, épületgrafika, Madrid

2.2.3 Közösségi épület (vonatkozó tervlapok:)

A belső erőd udvarán központi részen kap helyet a közösségi épület. Elhelyezkedésével finoman tagolja a belső udvart, ugyanakkor az elemelt épülettömeg és a nyitott-átjárható földszinti tér átláthatóvá teszi az erőd hozzáépített előtetőtől megtisztított belső térfalát. Az udvari szinten tálalókonyha és kiszolgálópult elhelyezésével fogyasztótér, étterem-kávézó kap helyet, mely a belső erőd életének "nappalijává" válik, első számú tartozkodóhely, alkalmas rendezvények előadások lebonyolítására is. A közösségi tér jellemzően nyitott, mozgatható üvegfallal azonban fűthető zárt teret tudunk kialakítani. Az emeleti szakaszon szálláshelyiségeket alakítottunk ki. A középfolyosótól kifelé a nagyobb rendezvények népes közönségének tömegszállítás-szerű emeleteságy-csipkegallért alakítottunk ki. Ezek a szálláshelyek egy-két éjszakás alkalmi tartozkodást tesznek lehetővé, közöttük minimális tárolószekrények szolgálnak személyes holmik elhelyezésére. A közvetlen közlekedőfolyosóról nyíló ágyhelyek intimítását a belső oldalon leereszthető redőny adja. A külső oldalon hasonlóképpen szúnyoghálós adhatunk védelmet. Az így kialakított külső köpeny nyílásaival kiállítások helyszínül szolgálhat, a leereszthető külső háló további lehetőséget biztosít speciális művészeti projektekhez.

A közlekedőfolyosóról befelé nyíló helyiségek nagyobb komfortfokozatú, intim ill. csoportos szálláslehetőséget biztosítanak. Tolófalakkal variábilis lehetőséget teremtünk különböző nagyságú és elrendezésű helyiségek kialakításához. A belső helyiségcsoport közvetlen

szellőztethető és megvilágítható az épület emeleti szintjén középen felnyíló belsőudvar által. A belső szálláshelyiségek és vizesblokkjaik falszerkezetei felépítésük révén téli szálláshelyiségként is használhatóak.

Egy emelettel feljebb napozóterasz található, melyről átlátható a teljes terület és kiváló nézőpontot ad a belsőudvar felé. A közösségi épület tálalókönyhája a központi épületben lévő főzőkönyhával fedett kapcsolatban áll. A fedett átkötés teteje a napozóterasz szintjén a központi épület füves, járható, parkszerűen kialakított tetejével szintén összeköttetésben van.

2.2.4 Apartmanház (vonatkozó tervek: <CSE03)

Huzamosabb tartózkodásra illetve exkluzív vendégszállásként külső nyugati várfalon kívülre a központi szállásepület lakóhelyiségeinél magasabb igényszintű apartmanházat alakítottunk ki. A ház lábakon áll a szabályozható szintmagasságú visszaállított vizesárok fölött. Kapcsolatát az erdődel a az erdőfal szintjének magasságában induló „épületnyél” adja, melyről az apartmanház felső napozóteraszára érkezünk. A napozóteraszról az apartmanokat külső lépcsőkről lehet megközelíteni. Az apartmanok tartalmaznak fürdőt, kétágyas hálólhelyiséget, minikonyhát étkezővel és nappalít. A belső térkialakítás igény esetén könnyen alakítható, mivel az egyedüli épített elem a vizeshelyiség. A helyiségek jól szellőztethetőek. A szintbeli eltolódás és a lépcsőblokk helyzete miatt őrzik intimitásukat és a külső környezet felé nyitnak. Az apartmanszint alatt az apartmanegységekből külön lépcsőn megközelíthető a közös stég, amely közvetlen megközelítését adja a visszaállított, szabályozható vízszintmagasságú vizesárok vízfelületének.

2.2.5 Külső műteremkertek (vonatkozó tervek: <CSE04)

A központi épülettől távol eső olaszbástyák területét illetve az itt található helyiségeket használtuk arra, hogy a rezidens művészek számára zavartalan alkotóhelyeket alakítsunk ki. A két déli bástyában bástyánként 2-2 művészlakás illetve a hozzájuk tartozó cca. 60-70 m²-es téliésíthető műterem alakítható ki. A műteremlakások ill. maguk a műteremek is páronként összevonhatók a rezidensek igényeinek és létszámának megfelelően. A műteremlakások a külön használatú hálólhelyiségek mellett páronként közös használatú vizeshelyiségeket illetve konyha-étkezőegységet foglalnak magukba. A műteremként szolgáló lefedhető, téliésíthető vázszerkezet gerendaszinten járható: az északi oldalon a teljes kert körbejárhatóságát biztosítandó rámparendszert vezetjük itt át. Járhatósága miatt a szerkezet könnyen fedhető akár a nyári árnyékolás, akár a téli fűthetőség végett. A műteremegységek mind a szállásepületektől, mind páronként egymástól eltartott elemek, ezáltal a bástyakeret a belső kert egyéb területeitől nem válik teljesen le, ugyanakkor takarásban némi intimitást ad az udvaroknak.

2.2.6 Fürdőkert (vonatkozó tervek: <CSE05)

Az északkeleti sarokbástyában kapott helyet a terület komfortszintjét emelő és szolgáltatásait színesítő fürdő-udvar. A fürdő számára is felhasználható gyógyfüvek kertjén keresztül vezet az út a sarokbástya helyiségeihez. Itt a száraz és a nedves száunán kívül merülőmedencét, pihenőhelyiséget, vizesblokkot és kisebb teakonyhát helyeztünk el.

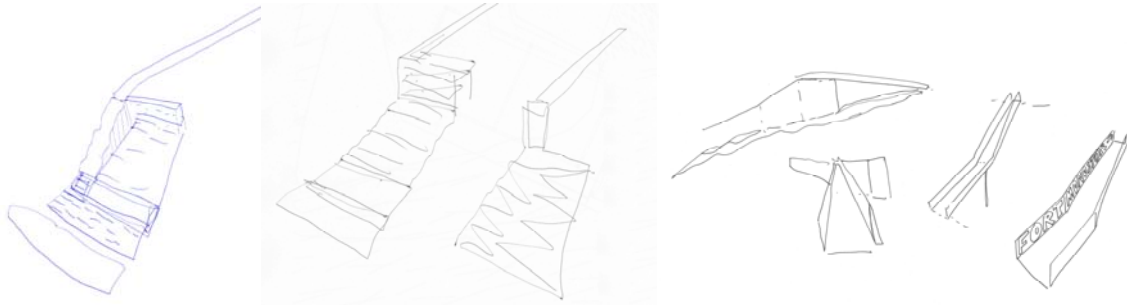
2.2.7 Gondnok kertje (vonatkozó tervek: <CSE05)

Az északnyugati sarokbástyában az állandó gondnokság részére alakítottunk ki szolgálati lakást. A gondnoki lakás mellett kertieszköztároló és karbantartó helyiség alakítandó ki.

2.2.8 Múzeum bástya (vonatkozó tervek: <CSE05)

A bejárati rámpáról érkező vendégeket szándék szerint nem kívánjuk beterelni semmilyen ellenőrzési pontra, ugyanakkor a hely látogathatóságához szükséges belépőjegy megvásárlására a bejárat közelében van szükség. Itt adhatunk helyet kisebb történelmi kiállításnak illetve a területtel és a művészteleppel, rendezvényekkel kapcsolatos információkhoz itt juthatunk hozzá.

2.2.9 Kilátó-víziszipad-kikötő (vonatkozó tervek: <CSE06)

A terület megközelítése, nemzetközi vonatkozású kapcsolatai szempontjából releváns gondolat az erdő duna-parti kikötőjének kiépítése. Ez helyet adhatna olyan rendezvényeknek is, melyek a művészeti központ életének nyugalmát esetlegesen zavarnák. A terület északi megközelítése felől indulna az a vasút fölött étivelő rámpa, mely által megközelíthető a duna-parti nézőtér. A nézőtér előtti flexibilis elemmel kapcsolódik a vízben úszó kikötőként és színpadként egyaránt működő pontonhoz. Ide rendezvény esetén rendezvényhajó, színházhajó, koncerthajó köt ki, amely a színpadtér mögötti rendezvénynek megfelelő kiszolgáló funkció kap helyet. A nézőtér mögött vasúttal párhuzamosan ereszkedő rámpa zajvédő funkciót is betölt és lehetőséget ad rendezvények esetén nézőtéri kiszolgáló funkciók kialakítására (vizesblokk, büfé, stb.)

3. TÁJÉPÍTÉS

A terület kertépítészetének fontos meghatározója, hogy a táj, a kert az épülettel oly módon összenőtt azonosság, hogy különválasztani tőle, róla külön tervezetben gondolkodni nem volna illő. Annál is inkább, mivel az épület tetején nőtt vegetáció is hasonló érzéseket ébreszt, mint maga a ház. Ennek megfelelően átfogó kertterv nem készül. A belső táj bizonyos pontjain a behelyezett épületekhez hasonlóan bevágtott kertrészek, díszkertek kerülhetnek kialakításra, mint például a fürdőudvar gyógynövénykertje. Ezek azonban – akárcsak épületeink – nem képeznek összeforrt egységet magával a házzal, és vele szimbiózisban élő természetes, vad vegetációjával, hanem kiemelhető, bármely pillanatban megszüntethető elemek.

4. ÉPÜLETGÉPÉSZET

4.1. Fűtés / hűtés

A masszív kő falakkal és földdel fedett, boltozott térfelületekkel határolt erdő épülete komoly hőcsillapítással és nagy hőtároló kapacitással rendelkezik. Ezeket a tulajdonságait a nyári és az átmeneti (kora tavaszi illetve késő őszi) időszakokban ideálisan ki lehet használni a belső terek komfortjának biztosításához.

Az erdő térelhatároló szerkezetei hőtechnikai szempontból a boltozatok vastag föld fedésének köszönhetően megfelelnek, egyedül a nyílászárók cseréje szükséges korszerű hőszigetelő szerkezetekre.

Mivel az erdőben kialakított művészeti központ funkcióinak nagy része idényjellegű, ez lehetővé teszi egy alternatív, a hőt fázisváltó közeggel tároló fűtési rendszer kialakítását. Az átmeneti időszakok, valamint a nyári, hosszán tartó hűvösebb napok fűtési szükségletének kielégítésére egy háromkörös fűtési rendszer került betervezésre, mely a melegebb napokon a temperált helyiségszakaszok hűtésére is alkalmas. A rendszer elemei a nappali magasabb hőmérséklet és a napsugárzás energiáját eltárolni képes, fázisváltós közeggel (egy főként nátrium és kalcium tartalmú vegyület, amely különböző kémiai adalékszerekkel 24°C körüli kristályosodási hőmérsékletűre van kalibrálva) feltöltött hőtároló-hőcserélő kamra és az energiát ehhez szállító kör; valamint a temperált helyiségek fűtési körei, melyek jellemzően padlófűtéses rendszerűek és közvetlen kapcsolatban vannak a hőcserélő-hőtároló kamrával: az ott eltárolt energiát adják le a hidegebb éjszakai időszakban. A használati melegvíz készítése és a folyamatos üzemű helyiségek téli fűtése miatt a rendszerhez kiegészítésként kapcsolódik egy rászejtő gázkazán.

4.2. Szellőzés

Az erdő és a kiegészítő épületek helyiségei természetes úton, közvetlenül szellőznek. A belső erdő folyosójának lőrésait kibontva az épület minden égtáj felé jól megnyithatóvá válik, így az átszellőztetés könnyen megoldható. A szellőztetés szabályozhatósága a nyílászárók korszerű kialakításával megoldható. Mesterséges elszívásra egyedül a műterem funkciójú helyiségek zárt bútorszerű elemébe kerülő wc-k esetében van szükség. Ez egyedileg, padlócsatornában vezetve, a falak és boltozatok megbontása nélkül megoldható.

A kiegészítő épületek szintén természetes úton szellőztethetőek. A közösségi épület homlokzati felületei árnyékolják az átszellőzést kedvezően befolyásolja az épület közepén átmenő átrium. A földszinti közösségi tér teljesen felnyitható. A várárokba kerülő szállásépület átszellőzését pedig a vízfelület hatása segíti.

4.3. Vízellátás / csatornázás

A víz- és csatornaközművek a városi hálózatokra csatlakoznak.

A belső erőd épületében a vizes helyiségcsoportokon (mosdók, konyha) kívül csak a műtermi helyiségek térbe állított, bútor jellegű magjaihoz kell a víz és csatorna vezetékeket eljuttatni. A helyiségek és a magok elhelyezkedése ideális lehetőséget biztosít arra, hogy a vezetékek a külső oldali folyosó padozata alatt, egy gépészeti csatornában összegyűjtve fussanak. Innen az ajtónyílások alatt lehet az egyes helyiségekbe a vezetékekkel bejutni, így a meglévő falak megbontására sehol sincs szükség.

A kiegészítő közösségi- és szállásépületek gépészeti szerelése hagyományos megoldásokkal, a könnyűszerkezetes szerelt építésmóddhoz illeszkedik.

5. TARTÓSZERKEZET

5.1. Meglévő épület

Az erőd falak és a belső épület jellemzően kő és téglából készült, falazott tartószerkezeteiben (teherhordó falak, boltozatok) nem történik olyan komolyabb beavatkozás (kibontás, áttörés) ami a tartószerkezetek teherhordó képességét, állékonyágát veszélyeztetné. Bontás csak térelhatároló szerkezeteket, utólagos hozzáépítéseket érint. A meglévő szerkezetek megerősítésének szükségességéről csak a meglévő szerkezetek állapotfelmérése után lehet nyilatkozni, erre a továbbtervezés előtt mindenképpen szükség van.

A meglévő épületbe bekerülő kiegészítések mindenhol a meglévő szerkezetektől elválasztott, önálló, önhordó szerkezettel készülnek.

5.2. Kiegészítő épületek

Az építészeti szándéknak megfelelően a kiegészítő épületek és elemek (rampák és hidak) tartószerkezetei is könnyű, karcsú megjelenésűek, az ideiglenes jeleget magukon hordozók. Az elbonthatóság szándékának megfelelően a helyszíni monolit építéstechnikákat kerülve, ahol csak lehet szerelt szerkezetekkel készülnek. A tartószerkezetek anyaga ennek megfelelően jellemzően hengerelt acél szelvények és tartók illetve rétegelt-ragasztott és fűrészelt fa gerendák. Az alapozás előregyártott, levert cölöpökkel történik, a vázas tartószerkezet logikájának és a minél csekélyebb helyszíni beavatkozás követelményének megfelelően. Csupán a földemlemez készülnek vasbeton felhasználásával, az épületek merevségének és a belső helyiségek elhatárolásának biztosítása miatt. Azonban ezek a szerkezetek is teljesen függetlenek az erőd meglévő épületétől.

Mind a közösségi, mind a szállásépület tartószerkezete az épületek racionális kialakításához igazodva derékszögű raszterre szerkesztett vázas jellegű, egyenes, rúdszerű elemekből (oszlop) és lemezekből (födémek) építkezve, a fal jellegű szerkezeteket a minimálisan szükségesre redukálva. Az elsődleges tartószerkezet hengerelt acél szelvényekből, bontható, csavarozott kapcsolatokkal kialakított pillér-gerenda váz. A vázat rejtett acél feszítőhuzalok merevítik. Erre a vázra terhelnek az acéllemezek helyszínen betonozott, monolit földemlemez (ezek a monolit szerkezetek is kiválthatók esetleg előregyártott vasbeton földempallók alkalmazásával). A homlokzati térelhatároló falak szintén szerelt jellegűek, az acélvázhoz rögzített másodlagos tartóvázzal (acél, esetleg fa anyagú) burkolva.

A rampák és hidak szerkezete a kisebb igénybevételeknek megfelelően már fa szerkezetekkel építhető, bár a nem-hagyományos szerkesztésmód és a szerelhetőség miatt rejtett acél kapcsolóelemek és erősítések alkalmazása szükséges. A pillérek fűrészelt, a gerendák rétegelt-ragasztott tartókból készülnek.

5. ÉPÜLETVILLAMOSSÁG

Beépített villamos energiaigények, energiaellátás

Szellőzés, fűtés:	10,0 kW
Bűfé és konyhatechnológia:	20,0 kW
Általános belső és külső világítás:	35,0 kW
Általános erőátvitel:	10,0 kW
Összesen:	75,0 kW
A számított egyidejű maximális energiaigény:	60,0 kW

Az erőd előtti külső udvar területén kell az Áramszolgáltató csatlakozó szekrényét elhelyezni, amelytől a porta mellett tervezett 0,4 kV-os kapcsoló berendezéshez földkábel csatlakozás kerül kialakításra. Külön helyiségben helyezzük el a kijáratmutató és biztonsági világítási tápegységet. Az épületben teljesen új villamos berendezés épül, a helyiségek és a külső terek igényeinek megfelelően. A kisméretű hálózatot falon kívül rézrű kábelekkel ill. kábelszerű vezetékekkel tervezzük. Ezek elhelyezése alapvetően földben ill. padlócsatornában történik a közlekedő folyosón, a belső helyiségekben a padlóban illetve a lábazati elemekben a falon kívül kerülnek elhelyezésre. A gyenge- és erősáramú rendszerek egymástól az MSZ 1600/1 lap előírásainak megfelelően elválasztásra kerülnek.

Világítási berendezések

A világítást gazdaságos fénycsöves, kompakt fénycsöves és fémhalogén izzós lámpatestekkel tervezzük. A folyosókon és a kijáratú ajtók felett

akkumulátoros kijáratmutató lámpatesteket irányoztunk elő, 1,5 órás üzemidővel. A belső termek, a mesterséges világításra energia takarékos lámpatestek kerülnek felszerelésre. A színpad világítás részére elektromos csatlakozásokat kell elhelyezni, amelyekhez szükség szerint mobil világítási berendezéseket lehet csatlakoztatni.

Gyengeáramú berendezések

Az építményben a szükséges gyengeáramú hálózatokat mint számítógép, telefon, kábel televízió és kaputelefon hálózat mindenütt, ahol igény van rá, előirányoztuk.

Érintés- és villámvédelem

Az érintésvédelem az MSZ 172 számú szabványsorozat szerinti nullázásnak (TN-rendszer) megfelelően kerül kialakításra. Minden olyan fémrészt, mely meghibásodás esetén feszültség alá kerülhet, be kell kötni az érintésvédelmi hálózatba. Az épületben lévő nagy kiterjedésű fém tárgyakat (víz, központi fűtés fém csővezetékei) az érintésvédelmi vezetővel fémesen össze kell kötni. A létesítmény a vonatkozó 2/2002. sz. BM rendelet alapján szabványos külső és belső villámvédelemmel lesz ellátva.

6. RAJZJEGYZÉK

rajzsám	megnevezés	lépték
<CSE00	helyszínrajz	m 1:1000
<CSE01	központi épület	m 1:200
<CSE02	közösségi épület	m 1:200
<CSE03	apartmanház	m 1:200
<CSE04	bástyaműtermek	m 1:200
<CSE05	fürdőkert, gondnoklakás, bejárati bástya	m 1:200
<CSE06	bejárati objekt, vízi színház-kilátó-kikötő	m 1:500
<CSE07	belsőépítészeti, bútortervek	-
<CSE08	műleírás, vázlatok	-

7. HELYISÉGLISTA

Belső erőd

összesen 2837,42 m²

< 1 recepció_iroda		< 5 04 női mosdó_wc	18,04 m ²
< 1 01 előtér	29,50 m ²	< 5 05 előtér	6,59 m ²
< 1 02 recepció	28,24 m ²	< 5 06 tároló	3,93 m ²
< 1 03 lépcsőház	11,54 m ²		
< 1 04 tároló	8,20 m ²	< 6 kiállítótér	
< 1 05 orvosi szoba	28,83 m ²	< 6 01 kiállítótér	69,68 m ²
< 1 06 iroda	51,44 m ²	< 6 02 kiállítótér	32,91 m ²
< 1 07 lépcsőház	12,88 m ²	< 6 03 kiállítótér	76,79 m ²
< 1 08 előtér	14,96 m ²	< 6 04 közlekedő	10,76 m ²
< 1 09 tárgyaló	19,72 m ²		
		< 7 előadó és vetítő termek	
< 2 műhely		< 7 01 előadó terem	76,79 m ²
< 2 01 műhely	56,71 m ²	< 7 02 vetítő terem	32,91 m ²
< 2 02 műhely_raktár	40,10 m ²	< 7 03 tanterem	69,68 m ²
< 2 03 műhely	74,87 m ²	< 7 04 közlekedő	10,76 m ²
< 2 04 közlekedő	8,20 m ²		
		< 8 kiszolgáló helyiségek	
< 3 műteremk		< 8 01 tároló	3,93 m ²
< 3 01 közlekedő	486,52 m ²	< 8 02 tároló	5,97 m ²
< 3 02 műterem	71,05 m ²	< 8 03 női mosdó_wc	18,04 m ²
< 3 03 zuhanyzó_wc	3,44 m ²	< 8 04 férfi mosdó_wc	18,01 m ²
< 3 04 társalgó_pihenő	32,90 m ²	< 8 05 tároló	5,26 m ²
< 3 05 műterem	69,39 m ²	< 8 06 tároló	3,93 m ²
< 3 06 zuhanyzó_wc	3,44 m ²		
< 3 07 műterem	69,39 m ²	< 9 archívum és kiállítótér	
< 3 08 zuhanyzó_wc	3,44 m ²	< 9 01 archívum	71,64 m ²
< 3 09 társalgó_pihenő	32,90 m ²	< 9 02 gyűjtemény raktár	32,56 m ²
< 3 10 közlekedő	50,78 m ²	< 9 03 gyűjtemény kiállítótér	75,71 m ²
< 3 11 műterem	69,39 m ²	< 9 04 közlekedő	13,01 m ²
< 3 12 zuhanyzó_wc	3,44 m ²		
< 3 13 műterem	69,39 m ²	< 10 étterem_kávézó	
< 3 14 zuhanyzó_wc	3,44 m ²	< 10 01 közösségi tér_étkező	77,50 m ²
< 3 15 társalgó_pihenő	32,90 m ²	< 10 02 dolgozói pihenő_öltöző_mosdó	40,10 m ²
< 3 16 műterem	71,05 m ²	< 10 03 hűtő_előkészítő_főző konyha_tálaló	58,71 m ²
< 3 17 zuhanyzó_wc	3,44 m ²	< 10 05 étterem_kávézó fogyasztótér	<
< 3 18 közlekedő	83,15 m ²	< 10 04 közlekedő	7,73 m ²
		< 10 06 közlekedő	41,00 m ²
< 4 könyv és médiatár		< 10 07 előtér_lobby	34,99 m ²
< 4 01 könyvtár	75,71 m ²	< 10 08 tároló	7,31 m ²
< 4 02 zenetár	31,85 m ²	< 10 09 raktár	32,96 m ²
< 4 03 könyvtár_folyóirat olvasó	71,64 m ²	< 10 10 éttermi mosdó_wc	54,60 m ²
< 4 04 közlekedő	13,72 m ²		
		< 11 hangstúdió	
< 5 kiszolgáló helyiségek		< 11 01 lépcsőház	12,72 m ²
< 5 01 tároló	3,82 m ²	< 11 02 lépcsőház	12,88 m ²
< 5 02 tároló	5,95 m ²	< 11 03 előtér	14,96 m ²
< 5 03 férfi mosdó_wc	18,01 m ²	< 11 04 hangstúdió	19,72 m ²

Közösségi épület

összesen 466,16 m²

terasz összesen 220,44 m²

< 10 étterem_kávézó		< 11 03 mosdó_wc_tusoló	9,67 m ²
< 10 05 étterem_kávézó fogyasztótér	183,11 m ²	< 11 04 leválasztható hálóterem	26,68 m ²
		< 11 05 mosdó_wc_tusoló	9,67 m ²
< 11 közösségi épület		< 11 06 alkóvok	120,96 m ²
< 11 01 közlekedő	78,89 m ²	< 11 07 lépcsőház	10,50 m ²
< 11 02 leválasztható hálóterem	26,68 m ²	< 11 06 tetőterasz	220,44 m ²

Szállásépület**összesen 202,40 m²****terasz összesen 608,16 m²**

< 1 apartman		< 3 apartman	
< 1 01 előtér	4,08 m ²	< 3 01 előtér	4,08 m ²
< 1 02 nappali	23,11 m ²	< 3 02 nappali	23,11 m ²
< 1 03 konyha	2,85 m ²	< 3 03 konyha	2,85 m ²
< 1 04 fürdő	4,75 m ²	< 3 04 fürdő	4,75 m ²
< 1 05 dolgozó	4,81 m ²	< 3 05 dolgozó	4,81 m ²
< 1 06 háló	11,00 m ²	< 3 06 háló	11,00 m ²
< 1 07 tetőterasz	69,22 m ²	< 3 07 tetőterasz	69,22 m ²
< 1 08 alsó terasz	82,82 m ²	< 3 08 alsó terasz	82,82 m ²
< 2 apartman		< 4 apartman	
< 2 01 előtér	4,08 m ²	< 4 01 előtér	4,08 m ²
< 2 02 nappali	23,11 m ²	< 4 02 nappali	23,11 m ²
< 2 03 konyha	2,85 m ²	< 4 03 konyha	2,85 m ²
< 2 04 fürdő	4,75 m ²	< 4 04 fürdő	4,75 m ²
< 2 05 dolgozó	4,81 m ²	< 4 05 dolgozó	4,81 m ²
< 2 06 háló	11,00 m ²	< 4 06 háló	11,00 m ²
< 2 07 tetőterasz	69,22 m ²	< 4 07 tetőterasz	69,22 m ²
< 2 08 alsó terasz	82,82 m ²	< 4 08 alsó terasz	82,82 m ²

Délkeleti bástya**összesen 307,78 m²****szabadtéri terület összesen 268,96 m²**

< 1 szabadtéri alkotóhely két művész számára		< 2 szabadtéri alkotóhely két művész számára	
< 1 01 előtér	11,96 m ²	< 2 01 előtér	11,96 m ²
< 1 02 konyha	12,59 m ²	< 2 02 konyha	12,59 m ²
< 1 03 étkező	11,82 m ²	< 2 03 étkező	11,82 m ²
< 1 04 fürdő	10,85 m ²	< 2 04 fürdő	10,85 m ²
< 1 05 dolgozó	15,09 m ²	< 2 05 dolgozó	15,09 m ²
< 1 06 háló	39,87 m ²	< 2 06 háló	39,87 m ²
< 1 07 dolgozó	14,91 m ²	< 2 07 dolgozó	14,91 m ²
< 1 08 háló	36,80 m ²	< 2 08 háló	36,80 m ²
< 1 09 szabadtéri műterem 1	67,24 m ²	< 2 09 szabadtéri műterem 1	67,24 m ²
< 1 10 szabadtéri műterem 2	67,24 m ²	< 2 10 szabadtéri műterem 2	67,24 m ²

Délnyugati bástya**összesen 307,78 m²****szabadtéri terület összesen 268,96 m²**

< 3 szabadtéri alkotóhely két művész számára		< 4 szabadtéri alkotóhely két művész számára	
< 3 01 előtér	11,96 m ²	< 4 01 előtér	11,96 m ²
< 3 02 konyha	12,59 m ²	< 4 02 konyha	12,59 m ²
< 3 03 étkező	11,82 m ²	< 4 03 étkező	11,82 m ²
< 3 04 fürdő	10,85 m ²	< 4 04 fürdő	10,85 m ²
< 3 05 dolgozó	15,09 m ²	< 4 05 dolgozó	15,09 m ²
< 3 06 háló	39,87 m ²	< 4 06 háló	39,87 m ²
< 3 07 dolgozó	14,91 m ²	< 4 07 dolgozó	14,91 m ²
< 3 08 háló	36,80 m ²	< 4 08 háló	36,80 m ²
< 3 09 szabadtéri műterem 1	67,24 m ²	< 4 09 szabadtéri műterem 1	67,24 m ²
< 3 10 szabadtéri műterem 2	67,24 m ²	< 4 10 szabadtéri műterem 2	67,24 m ²

Külső közép bástya**összesen 227,94 m²**

< porta, üzlet		< 04 üzlethelyiség	
< 01 nyitott előtér_információs pont	29,79 m ²	< 05 előtér_személyzeti mosdó_teakonyha	7,36 m ²
< 02 porta	14,66 m ²	< 06 iroda_raktár	16,47 m ²
< 03 vendégforgalmi férfi, női vizesblokk	14,66 m ²		

Északkeleti bástya**összesen 157,97 m²****< fürdőház**

< 01 szélfogó	4,18 m ²	< 07 elválasztható nyugágyas pihenő	14,10 m ²
< 02 előtér	37,29 m ²	< 08 zuhanyzó előtér	17,59 m ²
< 03 előtér, zuhanyzó	4,54 m ²	< 09 gőzkabin	10,22 m ²
< 04 női wc, kézmosó	3,47 m ²	< 10 szauna	7,13 m ²
< 05 férfi wc, piszoár	3,50 m ²	< 11 nyugágyas előtér	19,88 m ²
< 06 elválasztható pados pihenő	13,98 m ²	< 12 dobogóba süllyesztett jakuzzi	22,09 m ²

Északnyugati bástya**összesen 90,73 m²****< gondnoklak, karbantartó műhely, raktár**

< 01 előtér	10,97 m ²	< 04 fürdőszoba wc	3,65 m ²
< 02 lakószoba	15,61 m ²	< 05 raktár	13,94 m ²
< 03 teakonyha, gardrób	7,71 m ²	< 06 műhely, raktár	38,85 m ²

Szabadtéri színpad**összesen 35,52 m²****szabadtéri terület összesen 696,32 m²**

< 01 tároló	9,68 m ²
< 02 mosdók	9,92 m ²
< 03 büfé_előkészítő	15,92 m ²
< 04 nézőtér	385,92 m ²
< 05 úszó színpad	310,40 m ²

